

PA-KL AVTALET

PA-KL:S ANSLUTNINGSVILLKOR OCH EFTERSKYDD.....	2
PENSIONSPÅVERKANDE FAKTORER	3
ÅLDERSPENSION	6
GARANTIPENSION.....	12
VISSTIDSPENSION	16
SJUKDOM - ARBETSSKADA	18
EFTERLEVANDESKYDD	20
EFTERLEVANDEPENSION TILL VUXEN	22
KOMPLETTERANDE ÄNKEPENSION	24
BARNPENSION.....	26
LIVRÄNTA	28

PA-KL:S ANSLUTNINGSVILLKOR OCH EFTERSKYDD

ANSLUTNINGSVILLKOR

Avtalet gäller för arbetstagare som har fyllt 18 år samt innehar en grupp 1 anställning enligt allmänna bestämmelser (AB).

Med en grupp 1 anställning i AB avses dels en heltidsanställning för en sammanhängande tid av minst tre månader och dels en deltidsanställning uppgående till minst 40 % av en heltidstjänst för en sammanhängande tid av minst tre månader.

En grupp 2 anställning som fortlöpande uppgår till minst 40 % av en heltidstjänst räknas som en grupp 1 anställning från månaden efter denna varat i tre månader.

PA-KL gäller även för vissa andra arbetstagare enligt specialbestämmelser, t ex:

- Kyrkomusiker
- Skogsarbetare
- Säsongsanställda

PA-KL gäller inte för arbetstagare:

- Som omfattas av andra tjänstepensionsbestämmelser
- Som vid tillträdet av anställningen uppbär förtidspension, sjukbidrag eller livränta från försäkringskassan med en omfattning av minst 50 %
- Som uppbär tjänstepension
- Som vid tillträdet av anställningen har mindre än ett år kvar till pensionsåldern eller pensioneringsperiodens nedre gräns

EFTERSKYDD

För arbetstagare som efter avgången inte erhållit annan anställning med pensionsrätt och rätt till pensionsförmån kan finnas rätt till ålderspension, garantipension, sjukpension eller efterlevandepension under en efterskyddsperiod.

Efterskyddet gäller under en tid av 270 kalenderdagar (9 månader) från avgångstidpunkten.

PENSIONSÅVERKÄNDE FAKTORER

De faktorer som påverkar förmånernas storlek är den pensionsgrundande tiden och den pensionsgrundande lönen under ett bestämt antal år.

PENSIONSGRUNDANDE TID

Ålderspension, garantipension och sjukpension är tjänstetidsberoende på så sätt att det för hel förmån krävs att tidsfaktorn är 1,000.

Tidsfaktor

Tidsfaktorn är förhållandet mellan den pensionsgrundande tiden och 30 år. Den pensionsgrundande tiden räknas i hela dagar (30 år = 10 800 dagar). Deltidsanställning reducerar inte den pensionsgrundande tiden.

$$\frac{\text{Pensionsgrundande tid}}{10\,800 \text{ dagar}} = \text{Tidsfaktor (max 1.000)}$$

Tid som tillgodoräknas

- Anställningstid från månaden efter 28 års ålder
  - Enligt övergångsbestämmelser kan även tid före 28 års ålder beaktas. Exempelvis om tiden skulle ha tillgodoräknats enligt de äldre pensionsbestämmelserna PAK eller KPR.
- Tid till pensionsåldern eller till pensioneringsperiodens övre gräns
  - Även om arbetstagaren gör ett förtida uttag av ålderspensionen, slutar med garantipension eller avgår på grund av sjukdom tillgodoräknas anställningstid fram till pensionsåldern eller pensioneringsperiodens övre gräns.
- Tid med pensionsrätt från tidigare anställning hos kyrkliga, kommunala, statliga, privata eller kooperativa arbetsgivare (**Tidssamordning**)

Tid som inte tillgodoräknas

- Sammanhängande ledighet överstigande 18 månader för ledigheter efter 1990-07-01
- Sammanhängande ledighet överstigande 8 månader för ledigheter före 1990-07-01

PENSIONSGRUNDANDE LÖN

Som pensionsgrundande lön räknas bland annat följande löneförmåner:

- Månadslön
- Semesterlön
- Övertidsersättning
- Jourersättning
- Mertid
- Kallort
- Jour
- Beredskap
- Obekvämtidstillägg
- Vikariat
- Avlöningsförstärkning

Som pensionsgrundande lön räknas även lönebortfall vid vissa ledigheter, t ex:

- Sjukdom
- Olycksfall
- Vård av barn enligt Föräldraledighetslag (1995:584).
- Fackligt förtroendevalda

BERÄKNINGSTIDPUNKT OCH BERÄKNINGSÅR

För att fastställa vilka år pensionens storlek skall beräknas på måste beräkningstidpunkt och beräkningsår fastställas.

Beräkningstidpunkt

Med beräkningstidpunkt avses den tidigaste tidpunkt då arbetstagaren:

- Uppnår pensionsåldern eller pensioneringsperiodens övre gräns eller dessförinnan avgår med rätt till ålderspension
- Minskar arbetstiden i samband med delpension
- Får rätt till förtidspension eller sjukbidrag
- Får rätt till garantipension eller sjukpension
- Får arbetsskadelivränta enligt LAF/LSP om minst 50 %
- Avgår med rätt till livränta eller visstidspension
- Avlider
- Avgår med rätt till efterskydd

Beräkningsår

Beräkningsår är det år beräkningstidpunkten infaller. Det tidigaste beräkningsåret för PA-KL är 1985.

ÅRSPOÄNG

För vart och ett av de år som den pensionsgrundande lönen skall användas, omvandlas den pensionsgrundande lönen till en årspoäng genom att man dividerar lönen för respektive år med basbeloppet för detta år. Årspoäng fastställs inte för de år den pensionsgrundande lönen är noll. Årspoäng beräknas inte för tid före 1981.

$$\frac{\text{Pensionsgrundande lön}}{\text{Basbeloppet för inkomståret}} = \text{ÅRSPOÄNG}$$

ÅRSMEDELPOÄNG

Årspoängen för de sju kalenderår som närmast föregår året före beräkningsåret används för att beräkna en årsmedelpoäng. Årsmedelpoängen är medelvärdet av de 5 högsta av dessa 7 årspoäng. Årsmedelpoängen skall dock alltid uppgå till minst 60 % av den högsta årspoängen.

Om beräkningsåret är 1990 eller tidigare används årspoängen för de 5 år som närmast föregår året före beräkningsåret. Av dessa 5 årspoäng bortses från de 2 lägsta. Årsmedelpoängen utgör medelvärdet av resterande 3 årspoäng. Årsmedelpoängen skall dock alltid uppgå till minst 60 % av den högsta av dessa 3 årspoäng.

Exempel - beräkning årsmedelpoäng

Pension fr o m 1 juli 1999

Beräkningsår är 1999

Årspoäng	1997	4,350	X
	1996	4,198	X
	1995	3,197	
	1994	4,160	X
	1993	3,797	
	1992	4,111	X
	1991	3,999	X

De två lägsta årspoängen medtas ej vid beräkningen.

Årsmedelpoäng:

$$\frac{4,350 + 4,198 + 4,160 + 4,111 + 3,999}{5} = \mathbf{4,164}$$

5

ÅLDERSPENSION

Arbetstagare som omfattas av PA-KL och som avgår från sin anställning vid uppnådd pensionsålder eller under pensioneringsperioden har rätt till ålderspension.

PENSIONÅLDER OCH PENSIONERINGSPERIOD

Pensionsålder och pensioneringsperiod styrs av den befattning arbetstagaren har.

- de pensionsåldrar som finns är 60, 63 och 65 år
- pensioneringsperioden är 63 - 65 år

AVGÅNGSSKYLDIGHET

Arbetstagaren är skyldig att avgå från sin anställning vid uppnådd pensionsålder eller vid pensioneringsperiodens övre gräns. Om arbetsgivaren kräver kan arbetstagaren, t ex i samband med övertalighet, även vara skyldig att avgå under pensioneringsperioden.

PENSIONENS STORLEK

Pensionens storlek påverkas av den pensionsgrundande tiden (tidsfaktorn) och den pensionsgrundande lönen (årsmedelpoängen). Vid beräkning av ålderspension räknas tjänstetid fram till pensionsåldern/ pensioneringsperiodens övre gräns.

Tidsfaktorn är förhållandet mellan den pensionsgrundande tiden och 30 år. Den pensionsgrundande tiden räknas i hela dagar (30 år = 10 800 dagar). Deltidsanställning reducerar inte den pensionsgrundande tiden. *Se avsnittet pensionspåverkande faktorer.*

$$\frac{\text{Pensionsgrundande tid} = \text{Tidsfaktor (max 1.000)}}{10\,800 \text{ dagar}}$$

Årsmedelpoängen bestäms utifrån beräknade pensionspoäng för de 7 år som föregår året före beräkningsåret. De 5 högsta årspoängen väljs och därefter beräknas ett medelvärde för dessa 5 årspoäng. Årspoängen är förhållandet mellan den pensionsgrundande lönen som utbetalats under året och förhöjda (fr.o.m. 1995) basbeloppet (prisbasbelopp fr.o.m. 1999) för samma år. *Se avsnittet pensionspåverkande faktorer.*

Beräkningsåret sammanfaller oftast med avgångsåret. Har arbetstagaren minskat arbetstiden med delpension, erhållit sjukbidrag eller förtidspension, garantipension eller sjukpension, får arbetsskadelivränta enligt LAF/LSP om minst 50 %, gäller som beräkningsår det år då någon av dessa händelser inträffar..

Exempel - beräkning årsmedelpoäng

Pension fr. o. m. den 1 juli 1999

Beräkningsår är 1999

Årspoäng	1997	4,350	X
	1996	4,198	X
	1995	3,197	
	1994	4,160	X
	1993	3,797	
	1992	4,111	X
	1991	3,999	X

De två lägsta årspoängen medtas ej vid beräkningen.

Årsmedelpoäng:

$$\frac{4,350 + 4,198 + 4,160 + 4,111 + 3,999}{5} = \mathbf{4,164}$$

Exempel på beräkning av ålderspension

Om man i aktuellt skikt i nedanstående tabell sätter in tidsfaktorn (T) och årsmedelpoängen (P) får man en **bruttospensionspoäng**. Om bruttospensionspoängen sedan multipliceras med aktuellt basbelopp och divideras med 12 får man ålderspension per månad.

Årsmedelpoäng	Formel
0 - 1	$0,960 \times P \quad \times T$
1 - 2,5	$(0,785 \times P + 0,1750) \times T$
2,5 - 3,5	$(0,600 \times P + 0,6375) \times T$
3,5 - 7,5	$(\mathbf{0,640 \times P + 0,4975}) \times T$
7,5 - 20	$(0,650 \times P + 0,4225) \times T$
20 - 30	$(0,325 \times P + 6,9225) \times T$
30 -	$16,6725 \times T$

Förutsättningar:

Tidsfaktor (T): **0,900**
Årsmedelpoäng (P): **4,164**
Prisbasbelopp för 2000: **36 600**

Bruttospension:

$(0,640 \times 4,164 + 0,4975) \times 0,900 = 2,846$ vilken är den sk bruttospensionspoängen.

$2,846 \times 36\,600 = \mathbf{104\,164\,kr/år}$ eller **8 680 kr/mån** (104 164/12)

SAMORDNING MED ALLMÄN PENSION

Ålderspensionen enligt PA-KL är en bruttopension vilken skall samordnas (minskas) med allmän pension. För tid före 65 år minskas pensionen med folkpension och ATP i form av förtidspension. Fr o m 65 år minskas pensionen med folkpension och ATP i form av ålderspension.

Arbetsgivaren svarar för den del av pensionen, kompletteringspensionen, som blir kvar efter samordning, de övriga delarna är folkpension och ATP.

Ålderspension samordnas med följande förmåner från den allmänna försäkringen:

- folkpension
- ATP
- pensionstillskott
- delpension
- arbetsskadelivränta

Exempel

Bruttopension	104 164 kr/år
Tidsfaktor	0,900
Årsmedelpoäng	4,164

Förutsättningar för samordningsavdrag:

Folkpension (0,96 x 36 600)	35 136
Intjänade ATP-år	30
ATP-år för hel pension	30
ATP:s medelpoäng	4,0
Basbelopp	36 600

Folkpensionens samordningsavdrag:

Folkpensionen multipliceras med tidsfaktorn:

$$35\ 136 \times 0,900 = \mathbf{31\ 622}$$

ATP:s samordningsavdrag:

Formel: **60 %** x **MP** x **T** x **basbeloppet**

MP = Det lägsta värdet av årsmedelpoängen minus 1 *eller* ATP:s medelpoäng

T = Det lägsta värdet av tidsfaktorn *eller* antal ATP-år, dividerade med 30

ATP:s samordningsavdrag i vårt exempel:

$$60\ \% \times 3,164 \times 0,900 \times 36\ 600 = \mathbf{62\ 533}$$

FÖRTIDA UTTAG

Arbetstagare som vill sluta sin anställning före 65 år har rätt att göra förtida uttag av ålderspension vid utgången av den månad arbetstagaren fyller 60 år. Arbetstagare som har pensionsålder 60 år har rätt att göra förtida uttag tidigast vid fyllda 57 år.

Vid förtida uttag minskas pensionspoängen med visst procenttal för varje hel månad, som återstår till pensionsåldern eller nedre gränsen. Nedanstående tabell visar vad som återstår i % av bruttopensionspoängen efter minskning av förtida uttag.

Antal månader med förtida uttag	Arbetstagare med 65 års pensions-ålder	Arbetstagare med 63 års pensionsålder eller pensioneringsperiod	Arbetstagare med 60 års pensions-ålder	Antal månader med förtida uttag	Arbetstagare med 65 års pensions-ålder
1	99,7	99,65	99,5	37	87,3
2	99,4	99,30	99,0	38	86,8
3	99,1	98,95	98,5	39	86,3
4	98,8	98,60	98,0	40	85,8
5	98,5	98,25	97,5		
6	98,2	97,90	97,0	41	85,3
7	97,9	97,55	96,5	42	84,8
8	97,6	97,20	96,0	43	84,3
9	97,3	96,85	95,5	44	83,8
10	97,0	96,50	95,0	45	83,3
11	96,7	96,15	94,5	46	82,8
12	96,4	95,80	94,0	47	82,3
13	96,1	95,35	93,5	48	81,8
14	95,8	94,90	93,0	49	81,3
15	95,5	94,45	92,5	50	80,8
16	95,2	94,00	92,0	51	80,3
17	94,9	93,55	91,5	52	79,8
18	94,6	93,10	91,0	53	79,3
19	94,3	92,65	90,5	54	78,8
20	94,0	92,20	90,0	55	78,3
21	93,7	91,75	89,5	56	77,8
22	93,4	91,30	89,0	57	77,3
23	93,1	90,85	88,5	58	76,8
24	92,7	90,40	88,0	59	76,3
25	92,3	89,90	87,5		
26	91,9	89,40	87,0		<u>Exempel</u>
27	91,5	88,90	86,5		Pensionsålder 65 år
28	91,1	88,40	86,0		Förtida uttag 24 mån före pensionsåldern
29	90,7	87,90	85,5		
30	90,3	87,40	85,0		
31	89,9	86,90	84,5		Bruttopensionspoäng <u>före</u> minskning på grund av förtida uttag: 4,164
32	89,5	86,40	84,0		
33	89,1	85,90	83,5		Bruttopensionspoäng <u>efter</u> minskning på grund av förtida uttag: 4,164 x 0,927 = 3,860
34	88,7	85,40	83,0		
35	88,3	84,90	82,5		
36	87,8	84,40	82,0		

UPPSKJUTET UTTAG

Arbetstagaren kan genom särskilt beslut av arbetsgivaren, medges kvarstå i anställningen efter pensionsåldern/pensioneringsperiodens övre gräns.

Medges arbetstagaren uppskjutet uttag enligt ovan, ökas pensionen med 0,1 % för varje månad från 65 år t o m avgångsmånaden, dock längst t o m arbetstagaren fyllt 67 år.

Tidsfaktor och beräkningsår påverkas inte. Man beräknar pensionen som om avgång skett vid 65 år.

GARANTIPENSION

Arbetsgivaren och arbetstagaren kan komma överens om att arbetstagaren före pensionsåldern eller pensioneringsperiodens övre gräns ska avgå med garantipension. Denna möjlighet används främst när övertalighet uppstår.

Garantipension är en förmån som utges längst till pensionsåldern eller pensioneringsperiodens övre gräns. Från pensionsåldern eller pensioneringsperiodens övre gräns övergår garantipensionen till en ålderspension. Har arbetstagare med garantipension förvärvsinkomst kan garantipensionen komma att reduceras med 75 % av förvärvsinkomsten. Hänsyn tas då till arbetstagarens pensionsgrundande tid på så sätt att minskningen av garantipensionen multipliceras med den fastställda tidsfaktorn.

Arbetstagaren är skyldig att anmäla arbetsinkomst.

I PA-KL förekommer garantipension både som reducerad och oreducerad förmån. Det är även vanligt att arbetsgivaren vid övertalighet erbjuder egna lösningar.

En reducerad garantipension minskas på samma sätt som en ålderspension vid ett förtida uttag. Minskningen får dock inte bli större än vad som motsvarar ett förtida uttag av ålderspension från 60 års ålder. Om garantipensionen reduceras upphör denna minskning när garantipensionen övergår till en ålderspension.

Grupplivskyddet upphör att gälla i samband med avgång med garantipension. Nytt grupplivskydd kan tecknas av arbetstagaren hos KFA, Kommunernas Försäkringsaktiebolag, 114 92 Stockholm, tel 08-665 04 00.

PENSIONENS STORLEK

Pensionens storlek påverkas av den pensionsgrundande tiden (tidsfaktorn) och den pensionsgrundande lönen (årsmedelpoängen). Vid en garantipension tillgodoräknas tjänstetiden alltid fram till pensionsåldern/pensioneringsperiodens övre gräns

Tidsfaktorn är förhållandet mellan den pensionsgrundande tiden och 30 år. Den pensionsgrundande tiden räknas i hela dagar (30 år = 10 800 dagar). Deltidsanställning reducerar inte den pensionsgrundande tiden. *Se avsnittet pensionspåverkande faktorer.*

$$\frac{\text{Pensionsgrundande tid}}{10\,800 \text{ dagar}} = \text{Tidsfaktor (max 1.000)}$$

Årsmedelpoängen bestäms utifrån beräknade pensionspoäng för de 7 år som föregår året före beräkningsåret. De 5 högsta årspoängen väljs och därefter beräknas ett medelvärde för dessa 5 årspoäng. Årspoängen är förhållandet mellan den pensionsgrundande lönen som utbetalats under året och förhöjda (fr.o.m. 1995) basbeloppet (prisbasbelopp fr.o.m. 1999) för samma år. *Se avsnittet pensionspåverkande faktorer.*

Exempel - beräkning årsmedelpoäng

Pension fr. o. m. den 1 juli 1999

Beräkningsår är 1999

Årspoäng	1997	4,350	X
	1996	4,198	X
	1995	3,197	
	1994	4,160	X
	1993	3,797	
	1992	4,111	X
	1991	3,999	X

De två lägsta årspoängen medtas ej vid beräkningen.

Årsmedelpoäng:

$$\frac{4,350 + 4,198 + 4,160 + 4,111 + 3,999}{5} = \mathbf{4,164}$$

Exempel på beräkning av en oducerad garantipension

Om man i aktuellt skikt i nedanstående tabell sätter in tidsfaktorn (T) och årsmedelpoängen (P) får man en **bruttopensionspoäng**. Om bruttopensionspoängen sedan multipliceras med aktuellt basbelopp och divideras med 12 får man garantipension per månad.

Årsmedelpoäng			Formel
0	-	1	0,960 x P x T
1	-	2,5	(0,785 x P + 0,1750) x T
2,5	-	3,5	(0,600 x P + 0,6375) x T
3,5	-	7,5	(0,640 x P + 0,4975) x T
7,5	-	20	(0,650 x P + 0,4225) x T
20	-	30	(0,325 x P + 6,9225) x T
30	-		16,6725 x T

Förutsättningar:

Tidsfaktor (T):	0,900
Årsmedelpoäng (P):	4,164
Basbelopp för 2000:	36 600

Bruttopension:

$(0,640 \times 4,164 + 0,4975) \times 0,900 = 2,846$, vilken är den sk bruttopensionspoängen.

$2,846 \times 36\,600 = \mathbf{104\,164\text{ kr/år}}$ eller $\mathbf{8\,680\text{ kr/mån}}$ ($104\,164/12$)

SAMORDNING MED ALLMÄN PENSION

Garantipension enligt PA-KL är en bruttopension vilket innebär att den ska samordnas (minska) med eventuell allmän pension.

Arbetsgivaren svarar för den del av pensionen, kompletteringspensionen, som blir kvar efter samordning, de övriga delarna är folkpension och ATP.

Garantipension samordnas med följande förmåner från den allmänna försäkringen:

- folkpension
- ATP
- pensionstillskott
- arbetsskadeföränta
- delpension
- ersättning från AGS-KL

Exempel

Bruttopension	104 164 kr/år
Tidsfaktor	0,900
Årsmedelpoäng	4,164

Förutsättningar för samordningsavdrag:

Folkpension ($0,96 \times 36\,600$)	35 136
Intjänade ATP-år	30
ATP-år för hel pension	30
ATP:s medelpoäng	4,0
Basbelopp	36 600

Folkpensionens samordningsavdrag:

Folkpensionen multipliceras med tidsfaktorn:

$35\,136 \times 0,900 = \mathbf{31\,622}$

ATP:s samordningsavdrag:

Formel: $\mathbf{60\% \times MP \times T \times basbeloppet}$

MP = Det lägsta värdet av årsmedelpoängen minus 1 *eller* ATP:s medelpoäng

T = Det lägsta värdet av tidsfaktorn *eller* antal ATP-år, dividerade med 30

ATP:s samordningsavdrag i vårt exempel:

$60 \% \times 3,164 \times 0,900 \times 36\ 600 = \mathbf{62\ 533}$

Beräkning av kompletteringspensionen:

Bruttopension	104 164
Folkpensionens samordningsavdrag	31 622
ATP:s samordningsavdrag	62 533
Kompletteringspension	10 009 kr/år 834 kr/mån
<u>Total pension som betalas ut:</u>	
Kompletteringspension	10 009
Folkpension (96% x 36 600)	35 136
ATP (60% x 4,0 x 1 x 36 600)	87 840
Total pension	132 985 kr/år 11 082 kr/mån

VISSTIDSPENSION

Arbetstagare som är anställda på särskilt visstidsförordnande kan efter förordnandetidens utgång få visstidspension. Pensionen utbetalas fram till pensionsåldern då den ersätts av en ålderspension.

VILLKOR

Arbetstagare har rätt till visstidspension om:

- arbetsgivaren inte förlänger förordnandet eller
- avgången sker på egen begäran efter en sammanhängande förordnandetid om minst tolv år hos arbetsgivaren

PENSIONENS STORLEK

Pensionens storlek påverkas av den pensionsgrundande tiden (tidsfaktorn) och den pensionsgrundande lönen (årsmedelpoängen).

Tidsfaktorn är förhållandet mellan den pensionsgrundande tiden och 12 år. Med pensionsgrundande tid avses endast tid på särskilt visstidsförordnande hos arbetsgivaren och annan pensionsgrundande anställningstid hos samma arbetsgivare. I det senare fallet reduceras tiden med 12/30 eller 40 procent. Om den pensionsgrundande tiden understiger 9 år räknas tiden om på visst sätt, dock högst till 9 år.

Årsmedelpoängen bestäms utifrån beräknade pensionspoäng för de 7 år som föregår året före beräkningsåret. De 5 högsta årspoängen väljs och därefter beräknas ett medelvärde för dessa 5 årspoäng. Årspoängen är förhållandet mellan den pensionsgrundande lönen som utbetalats under året och förhöjda (fr.o.m. 1995) basbeloppet (prisbasbelopp fr.o.m. 1999) för samma år. *Se avsnittet pensionspåverkande faktorer.*

Visstidspensionen beräknas med iakttagande av de särskilda reglerna om tidsfaktor och årsmedelpoäng som en ålderspension. *Se avsnittet ålderspension.*

MINSKNING MED FÖRVÄRVSINKOMST

För arbetstagare som har förvärvsinkomst minskas visstidspensionen med 75 procent av förvärvsinkomsten multiplicerad med tidsfaktorn.

SAMORDNING MED ALLMÄN PENSION

Visstidspension samordnas (minskas) med allmän pension. *Jfr avsnittet ålderspension.*

FRAMTIDA ÅLDERSPENSION

Visstidspension upphör vid pensionsåldern och ersätts då av ålderspension.

Ålderspensionen kan aldrig bli lägre än visstidspensionen.

För ålderspensionen tillgodoräknas även annan förordnandetid samt till 40 procent övrig pensionsgrundande tid hos annan arbetsgivare. Denna tillgodoräkning av tid får betydelse om visstidspensionens tidsfaktor är mindre än 1.

SJUKDOM - ARBETSSKADA

Om en arbetstagare p g a sjukdom, olycksfall eller arbetsskada är förhindrad att utföra sitt arbete som tidigare finns i Lagen om allmän försäkring och i Lagen om arbetsskadeförsäkring regler om ersättning. Därutöver finns i kollektivavtal förmåner som sjukpension, framtida ålderspension, Trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA-KL) och Avtalsgruppsjukförsäkring (AGS-KL).

SJUKPENSION

Rätt till sjukpension finns om följande villkor är uppfyllda:

- arbetstagaren har ett arbetstidsbortfall i anställningen p g a sjukdom, olycksfall eller arbetsskada,
- arbetstagaren har rätt till förtidspension eller sjukbidrag enligt Lagen om allmän försäkring och
- arbetstagarens inkomst överstiger 7,5 årsmedelpoäng.

Arbetsgivaren kan även besluta om sjukpension trots att arbetstagaren inte har rätt till sjukbidrag/förtidspension. Detta gäller bl.a om arbetsgivaren anser att arbetstagaren är för framtiden oförmögen att utföra sitt arbete och inte kan omplaceras till annat arbete hos arbetsgivaren. Det räcker att arbetstagaren har ett arbetstidsbortfall p g a sjukdom.

PENSIONENS STORLEK

Pensionens storlek påverkas av den pensionsgrundande tiden (tidsfaktorn) och den pensionsgrundande lönen (årsmedelpoängen). Hur tidsfaktor och årsmedelpoäng beräknas beskrivs under *avsnittet pensionspåverkande faktorer*.

Observera att sjukpension kan utgå både som hel och partiell förmån. Om arbetstagaren har en partiell förtidspension/sjukbidrag och ett partiellt arbetstidsbortfall utbetalas sjukpension i förhållande till arbetstidsminskningen.

Pensionsnivå

Årsmedelpoäng	Nivå i %
0 - 1	96,0
1 - 2,5	78,5
2,5 - 3,5	60,0
3,5 - 7,5	64,0
7,5 - 20	65,0
20 - 30	32,5
30 -	0

Exempel på beräkning av sjukpension

Om man i aktuellt skikt i nedanstående tabell sätter in tidsfaktorn (T) och årsmedelpoängen (P) får man en **bruttopensionspoäng**. Om bruttopensionspoängen sedan multipliceras med aktuellt basbelopp och divideras med 12 får man sjukpension per månad.

Årsmedelpoäng			Formel
0	-	1	$0,960 \times P \quad \times T$
1	-	2,5	$(0,785 \times P + 0,1750) \times T$
2,5	-	3,5	$(0,600 \times P + 0,6375) \times T$
3,5	-	7,5	$(0,640 \times P + 0,4975) \times T$
7,5	-	20	$(0,650 \times P + 0,4225) \times T$
20	-	30	$(0,325 \times P + 6,9225) \times T$
30	-		$16,6725 \times T$

Förutsättningar:

Tidsfaktor (T):	1,000
Årsmedelpoäng (P):	8,350
Basbelopp för 2000:	36 600

Bruttopension:

$(0,650 \times 8,350 + 0,4225) \times 1,000 = 5,850$, vilken är den sk bruttopensionspoängen.

$5,850 \times 36\,600 = \mathbf{214\,110\,kr/år}$ eller **17 843 kr/månad** (214 110/12)

SAMORDNING MED ALLMÄN PENSION

Sjukpension enligt PA-KL är en bruttopension vilken skall samordnas (minskas) med allmän pension.

Sjukpensionen samordnas med följande förmåner från den allmänna försäkringen:

- folkpension
- ATP
- pensionstillskott
- arbetsskadelivränta
- delpension
- ersättning från AGS-KL

För arbetstagare med inkomst över 7,5 årsmedelpoäng är sjukpensionen ett komplement till sjukbidraget/förtidspensionen från försäkringskassan. Förmåner enligt Lagen om allmän försäkring täcker endast inkomstbortfall upp till 7,5 basbelopp.

UTBETALNING

Sjukpensionen utbetalas fr o m tidpunkten för arbetstidsbortfallet. När arbetstagaren uppnår pensionsåldern utbetalas pensionen automatiskt i form av ålderspension i stället.

FRAMTIDA ÅLDERSPENSION

För arbetstagare med inkomst upp till 7,5 basbelopp beräknas en framtida ålderspension enligt PA-KL, om de avgått från anställningen p g a sjukdom/arbetskada.

Denna förmån fastställs vid avgången men utbetalas först fr o m pensionsåldern eller 65-årsdagen.

AVGÅNGSSKYLDIGHET

Om arbetstagaren beviljas hel förtidspension är denne skyldig att avgå från sin anställning. Avgångsskyldighet föreligger inte vid partiell förtidspension men arbetstagaren kan sluta anställningen om han/hon kommit överens med arbetsgivaren om detta. Arbetstagaren kan dock vid halv förtidspension bli avgångsskyldig från sin egentliga anställning och omplacerad till en annan med t ex lägre sysselsättningsgrad och andra arbetsuppgifter. Om den anställde skulle bli omplacerad till en grupp 2 anställning bibehålls grupp 1 förmånerna, det vill säga rätt till pensionsförmån finns kvar trots att en grupp 2 anställning normalt sett inte är pensionsgrundande.

Arbetstagare som efter fyllda 55 år av hälsoskäl omplacerats till en tjänst med högre pensionsålder (pensioneringsperiod) behåller den gamla pensionsåldern (pensioneringsperioden). Arbetsgivaren kan besluta att motsvarande skall gälla vid omplacering av organisatoriska skäl.

PENSIONENS STORLEK

Pensionen beräknas som en ålderspension. *Se avsnittet ålderspension.*

SAMORDNING MED ALLMÄN PENSION

Framtida ålderspension är en ålderspension vilken samordnas (minskas) med allmän pension fr o m den tidpunkt den börjar att utges. (Exempel på samordning under *avsnittet ålderspension*)

EFTERLEVANDESKYDD

I detta avsnitt beskrivs efterlevandeförmånerna enligt pensionsavtalet PA-KL.

EFTERLEVANDEPENSION TILL VUXEN

Förmånstagare

Efterlevandepension till vuxen utges till:

- änka
- änkling
- registrerad partner
- sambo om paret har varit gifta eller har/har haft/väntar gemensamt barn

VILLKOR

Efterlevandepension betalas under följande villkor

- paret bodde tillsammans vid dödsfallet och
- hade vårdnaden om och bodde tillsammans med barn under 12 år eller
- paret hade bott tillsammans stadigvarande i minst 5 år.

PENSIONENS STORLEK

Pensionens storlek påverkas av den pensionsgrundande lönen (årsmedelpoängen).

Vid beräkning av efterlevandepensionen bortses helt från tjänstetid (tidsfaktorn).

Beräkningstidpunkten är vanligen den dag (år) personen avlider.

Hur årsmedelpoängen beräknas beskrivs under *avsnittet pensionspåverkande faktorer*.

Pensionsnivå

Årsmedelpoäng	Nivå i %
0 - 20	15,0
20 - 30	7,5
30 -	0

Exempel på beräkning av efterlevandepension

Förutsättningar: 4,164
Årsmedelpoäng (P): 36 600
Basbelopp för 2000:

Nettopension:

$4,164 \times 0,15 \times 36\ 600 = 22\ 860$ kr/år eller **1 905** kr/månad

SAMORDNING MED ALLMÄN PENSION

Efterlevandepensionen är en s.k. nettopension vilket innebär att samordning (minskning) inte skall ske med allmän pension. (Undantag finns i övergångsbestämmelser till PA-KL)

UTBETALNINGSTID

Pensionen utbetalas under 5 år.

KOMPLETTERANDE ÄNKEPENSION

VILLKOR

Kompletterande efterlevandepension utges till änka om:

- PA-KL har gällt sedan 1989-12-31
- årsmedelpoängen är större än 7,5
- änke-ATP enligt AFL:s övergångsbestämmelser betalats ut

PENSIONENS STORLEK

Pensionens storlek påverkas av den pensionsgrundande tiden (tidsfaktorn) och den pensionsgrundande lönen (årsmedelpoängen).

Vid beräkningen av tidsfaktorn får änkor födda 1945 eller senare, tillgodoräkna tid längst t o m 1989-12-31. För övriga räknas tidsfaktorn enligt samma regler som för ålderspension.

Beräkningstidpunkten är vanligen den dag (år) personen avlider

Hur årsmedelpoängen beräknas beskrivs under *avsnittet pensionspåverkande faktorer*.

Pensionsnivå

Årsmedelpoäng	Nivå i %
0 - 7,5	0
7,5 - 20	24
20 - 30	12
30	0

Exempel på beräkning av kompletterande änkepension

Förutsättningar:

Årsmedelpoäng (P):	8,350
Basbelopp för 2000:	36 600
Tidsfaktor (T)	1,000

Nettopension:

$$8,350 - 7,500 = 0,850$$

$$0,850 \times 0,24 \times 1,000 \times 36\,600 = \mathbf{7\,466\ kr/år} \text{ eller } \mathbf{622\ kr/månad}$$

SAMORDNING MED ALLMÄN PENSION

Den kompletterande efterlevandepensionen är en s.k. nettopension vilket innebär att samordning (minskning) inte skall ske med allmän pension. (Undantag finns i övergångsbestämmelser till PA-KL)

UTBETALNINGSTID

- för änkor födda före 1945 betalas kompletterande änkepension ut under samma tid som änke-ATP, vanligen livsvarigt.
- för änkor födda 1945 och senare betalas kompletterande änkepension ut under samma tid som änke-ATP, dock längst till 65 års ålder.

BARNPENSION

VILLKOR

Barnpension utges till:

- biologiskt barn
- adoptivbarn
- utländskt barn som tagits emot i adoptionsyfte

PENSIONENS STORLEK

Pensionens storlek påverkas av den pensionsgrundande lönen (årsmedelpoängen).

Vid beräkning av barnpensionen bortses helt från tjänstetid (tidsfaktorn).

Beräkningstidpunkten är vanligen den dag (år) personen avlider

Hur årsmedelpoängen beräknas beskrivs under *avsnittet pensionspåverkande faktorer*.

Pensionsnivå

Årsmedelpoäng	Nivå i %
0 - 7,5	10
7,5 - 20	28
20 - 30	14
30	0

Finns flera barn räknas barnpensionen upp med en faktor beroende på antal barn som är berättigade. Det uppräknade pensionsbeloppet fördelas sedan lika mellan barnen.

Antal barn	Faktor
2	1,4
3	1,6
4	1,8
5 eller flera	2,0

Exempel på beräkning av barnpension

Förutsättningar:

Årsmedelpoäng (P): **4,164**
Basbelopp för 2000: **36 600**
Antal pensions-
berättigade barn: **2**

Nettopension:

$(4,164 \times 0,10 \times 36\,600 \times 1,4) / 2 = 10\,668 \text{ kr/år}$ eller **889 kr/månad per barn**

SAMORDNING MED ALLMÄN PENSION

Barnpensionen är en s.k. nettopension vilket innebär att samordning (minskning) inte skall ske med allmän pension. (Undantag finns i övergångsbestämmelser till PA-KL).

UTBETALNINGSTID

Barnpension betalas ut t o m den månad barnet fyller 18 år eller vid studier som ger rätt till barnpension enl AFL t o m juni månad det år barnet fyller 20 år.

LIVRÄNTA

VILLKOR

Arbetstagare som omfattas av PA-KL och som avgår från sin anställning före pensionsåldern eller pensioneringsperiodens nedre gräns har rätt till livränta om:

- arbetstagaren har fyllt 31 år vid avgången
- PA-KL har gällt minst ett år hos den senaste arbetsgivaren
- arbetstagarens pensionsgrundande tid enligt PA-KL uppgår till minst 3 år

För arbetstagare vars pensionsålder är 65 år och som på egen begäran avgår från anställningen när mindre än nio månader återstår till pensionsåldern finns ingen rätt till livränta. För dessa beräknas istället en ålderspension som utges från 65 års ålder.

UTBETALNING

Livräntan fastställs när arbetstagaren avgår från sin anställning och utbetalas från 65 års ålder när:

- arbetstagaren avgår från sin anställning utan att ha rätt till egenpension eller månadsersättning från av arbetsgivaren tecknad AGS-KL
- arbetstagaren avgått från anställningen och visstidspension, garantipension, sjukpension, livränta p g a arbetsskada och ersättning från av arbetsgivaren tecknad AGS-KL upphör före pensionsåldern eller pensioneringsperiodens nedre gräns
- arbetstagaren övergår till en anställning hos arbetsgivaren där PA-KL inte gäller

För arbetstagare som slutar sin anställning i direkt anslutning till en ledighet anses anställningen som avslutad vid tjänstledighetens början. Detta innebär att livräntan fastställs som om anställningen avslutats vid ledighetens början.

Om arbetstagaren övergår till annan anställning förenad med kyrklig, kommunal, landstingskommunal eller statlig pensionsrätt skall den intjänade livräntan tillfalla den arbetsgivaren som betalar ut den framtida pensionen resp minskas från den pension den statliga arbetsgivaren utger.

LIVRÄNTANS STORLEK

Livräntans storlek påverkas av den pensionsgrundande tiden (tidsfaktorn) och den pensionsgrundande lönen (årsmedelpoängen).

Tidsfaktorn är förhållandet mellan den pensionsgrundande tiden och denna tid utökad med den tid som återstår från avgången till 65 år (minst 30 år). Som pensionsgrundande tid beaktas endast intjänad kyrklig, kommunal och landstingskommunal tid.

Årsmedelpoängen beräknas på samma sätt som för övriga förmåner. Hur årsmedelpoängen beräknas beskrivs under *avsnittet pensionspåverkande faktorer*.

Livräntenivå

Årsmedelpoäng	Nivå i %
0 - 7,5	10
7,5 - 20	65
20 - 30	32,5
30 -	0

Exempel på beräkning av livränta

Om man i aktuellt skikt i nedanstående tabell sätter in tidsfaktorn (T) och årsmedelpoängen (P) får man en **livräntepoäng**. Om livräntepoängen sedan multipliceras med det basbelopp som gäller för avgångsåret och divideras med 12 får man livräntan per månad.

Årsmedelpoäng	Formel
0 - 7,5	0,100 x P x 0,950 x T
7,5 - 20	(0,650 x P - 4,125) x 0,95 x T
20 - 30	(0,325 x P + 2,375) x 0,95 x T
30 -	12,125 x 0,95 x T

Förutsättningar:

Tidsfaktor (T): **0,562**
Årsmedelpoäng (P): **4,164**
Basbelopp för 2000: **36 600**

Livränta:

$0,100 \times 4,164 \times 0,950 \times 0,562 = 0,222$ (livräntepoängen)
 $0,222 \times 36\ 600 = \mathbf{8\ 125\ kr/år}$ eller **677 kr/månad**

SAMORDNING MED ALLMÄN PENSION

Livräntan är en s.k. nettoförmån vilket innebär att samordning (minskning) inte skall ske med allmän pension. Den betalas ut vid 65 år och värdesäkras därefter.

Livränta enligt PA-KL vid avgång efter 1997 kan endast gälla den som är född före 1938.